

Marie-Louise Stheins en Peter De Graef: rug aan rug, maar beste maatjes.

(Foto Ingrid Demecheleer)

Verschroeiende disputen in bedekte tweekamp

Dirk Tanghe regisseert knappe 'Who's Afraid of Virginia Woolf'

De scherven lijken gelijmd bij Teater Malpertuis. In de loop van vorig seizoen stapte Dirk Tanghe er op als artistiek leider. Die functie is momenteel nog steeds vakant. Voor dit seizoen aanvaardde Tanghe een aantal losse regie-opdrachten. De eerste daarvan, *Who's Afraid of Virginia Woolf*, speelt op lokatie in de Gentse Backstage. Een paar concentratieverzwakkingen en de niet helemaal evenwichtige cast even buiten beschouwing gelaten, werd dit een heldere en akkurate versie van Edward Albees toneelklassieker. Teater Malpertuis had het seizoen graag geopend met *Three Tall Women*, de tekst waar Albee vorig jaar de Pulitzerprijs voor ontving. De rechten bleken wat te duur om die wens waar te maken. Daarom werd het *Who's Afraid of Virginia Woolf*, een stuk dat er, meer nog dan *The Zoo Story* of *The American Dream*, voor heeft gezorgd dat Albee een lemma in de teaterlexica kreeg. De tekst dateert uit 1962, maar kan zonder de geringste aanpassingen naar het heden worden overgeheveld.

Het gegeven is bekend. Binnen een tijds kader van één avond maken George en Martha brandhout van Nick en Honey, het jongere echtpaar dat ze op bezoek vroegen. Om dat te realiseren trekken ze eerst een scherm van leugens op, waarna ze hun gasten vervolgens zonder pardon door het slijk halen. Uit de versie van Malpertuis is af te lezen hoe George en Martha vanuit gemis en verveling overgaan tot hun venijnige daad. De acteurs slagen erin de pointe van deze toch wel zeer bekende materie overeind te houden.

Flessen en glazen

Who's Afraid of Virginia Woolf speelt in de Gentse Backstage, schuin tegenover de grote broers van Vooruit. Dirk Tanghe heeft de mogelijkheden van deze wat ruwe ruimte korrekt ingeschat. Hij situeert het stuk niet in de beslotenheid van een huiskamer, maar benut de speelruimte in haar volle breedte en diepte. De rechterzijde wordt gedomineerd door een reusachtige metalen designtafel. Daarop staan de flessen en glazen die noodzakelijk zijn voor het welslagen van het spel dat

hier ingezet zal worden. Helemaal links staat een immens groot bed, waarin de ultieme vernedering zich zal afspelen. De elementen die de essentie van het stuk uitmaken, vormen dus de twee concentratiepolen op de bühne. Later, als de intrige een wending maakt, verschuift de aandacht van de ene pool naar de andere. Net iets te duidelijk is de glazen plaat die de toeschouwersruimte van het speelveld scheidt. Ook zonder zou het publiek zich voldoende voyeur voelen bij het aanschouwen van dit schaamteloze spel.

In het stuk integreren de gasten zich geleidelijk in het spel van George en Martha. Die hebben onderling afgesproken dat *hét item*, hun zoon, geen onderwerp van gesprek mag zijn. Door hun onderlinge provocaties dwingen ze hun gasten tot een positiekeuze. Nick, een jonge professor in de biologie, voelt wel wat voor de aanvallige Martha. Die wordt door Marie-Louise Stheins gespeeld als een Deborah Harry (Blondie) in haar betere dagen. Honey (Paula Bangels) gibbert haar onzekerheid weg en drinkt zichzelf buiten spel. Blijft dus over: een pittige driehoeksrelatie tussen George, Martha en de gast. Tenminste, dat lijkt het op het eerste gezicht. Maar in de grond is het een bedekte tweekamp. Zo gauw Nick ingaat op de avances van Martha, wordt hij genadeloos afgestraft. En dan blijkt dat George en Martha bondgenoten zijn.

Cafétoog

George en Martha spannen in het eerste deel van *Who's Afraid of Virginia Woolf* een val op voor hun bezoekers. De Martha zoals Marie-Louise Stheins die speelt, wil aanvankelijk nog wel eens aardig zijn. Peter De Graef, als George, maakt zichzelf vanaf de eerste repliek onmogelijk. Hij maakt van zijn personage een landerige, ontgoochelde en ongeïnteresseerde prof die het allemaal al wel meegemaakt heeft. Eerst bedient Stheins zich graag van een kindertaaltje en drukke gebaartjes. Later laat ze dat gelukkig achterwege. Dan krijgen haar woede en gemeesmuil veel meer slagkracht. Op die momenten kan ze de strijd met De Graef beter aan en dat is ook nodig, want hij

akteert ijzersterk. De Graef maakt gewoon brandhout van alle teaterwetenschappelijke theorieën die beweren dat toneeltaal een abstracte, geperfectioneerde taal is, zonder haperingen, onderbrekingen, verkeerd gebouwde zinnen en andere onvolkomenheden. Zoals hij spreekt, stottert, hapert, dicht bij het dialect zit, zo hoor je op de hoek van de cafétoog de meest levensechte verhalen vertellen. De Graef zoals in *Ombat*, ja natuurlijk, maar wel verbluffend goed en onnavolgbaar. In die verschroeiende disputen moeten Paula Bangels en Patrick Vandersande zich gewonnen geven. Bangels mag zich gelukkig prijzen, want in haar rol moet ze weinig weerwerk bieden tegen hun ontketende gastheren. Vandersande moet echter herhaaldelijk opboksen tegen De Graef. Met zijn invulling van eendimensionale herrieschopper schiet hij echter schromelijk tekort. Wat, gezien de ontwikkeling van het stuk, nog best aannemelijk is. Alleen, wat meer weerstand had de voorstelling ten goede gekomen.

Nadat in het eerste deel de val is opgezet en Nick ingaat op de avances van Martha, volgt de afrekening. Daarvoor verschuift de tribune — mét publiek erop — naar de linkerkant, waar zich een reusachtig bed bevindt. We vinden Nick en Martha terug na een stoeipartij, die blijkbaar weinig voldoening opleverde. Martha maakt Nick duidelijk dat hij op fysiek vlak tekort schoot. En George maakt hem op alle andere mogelijke terreinen duidelijk dat hij een volstreekte flapdrol is. Het personage George toont zich in deze afrekening de sterkste, maar de acteur De Graef verliest tegen zichzelf. Hij weerstaat niet aan de verleiding om over de schreef te gaan, Westvlaamse en andere publieksbehagende grapjes inbegrepen. Maar dat is niet meer dan detailkritiek op een duidelijke, spannende en knap geacteerde *Who's Afraid of Virginia Woolf*.

Geert Sels

Teater Malpertuis speelt *Who's Afraid of Virginia Woolf* nog tot 29 oktober (20 uur), van woensdag tot zaterdag. In Backstage, Sint-Pietersnieuwstraat 128, 9000 Gent. Info: 051/40.18.45.